

Svar på lagrådsremiss – För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Botkyrka kommun vill inledningsvis framhålla att den korta svarstiden för remissen i förhållande till förslagets omfattning och ingripande karaktär, försvårar möjligheten att genomföra en genomgripande analys av förslagen. Detta är särskilt beklagligt mot bakgrund av den stora inverkan som förändringar i regelverket får för socialtjänsten.

Nedan följer en redogörelse för Botkyrka kommuns synpunkter på remissen.

Botkyrka kommuns synpunkter på utredningen

6 Barns och ungas rättigheter

Botkyrka kommun ser positivt på att förslaget innebär ett generellt ökat fokus på barns rättigheter.

8 Stärkt trygghet och stabilitet för familjehemsplacerade barn

Botkyrka kommun ser risker med att införa anknytning som ny grund för omhändertagande för vård:

- Svårigheter för socialtjänsten att bedöma anknytningsgraden i varje enskilt fall och att följa upp hur anknytningen utvecklas.
- En otydlighet avseende vad vården ska bestå i och vad som händer om förhållandena i familjehemmet försämrats.
- Risk för komplicerade rättsprocesser vid tillämpning av anknytningskriteriet.
- Ökade krav på socialtjänsten vad gäller dokumentation.
- Ökat behov av resurser i form av psykologisk kompetens samt ökat behov av samverkan med psykiatri/BUP för psykologisk bedömning av anknytning.
- Svårigheter att bedöma anknytning till biologiska föräldrar i ett läge där ett barn vistats en längre tid i ett familjehem.
- Risk för ökad misstro till och rädsla för socialtjänsten, när placeringar enligt LVU fortgår även efter det att föräldrar gjort förändringar och påtaglig risk inte längre finns.
- En otydlighet i vad som gäller när ett barn som bedömts ha utvecklat större tillknytning till ett visst familjehem trots allt inte får fortsätta leva med familjehemmet för att detta inte önskar fullfölja sitt uppdrag.

Botkyrka kommun menar att det är viktigt att notera att socialtjänsten idag har möjlighet att initiera processer för flyttningsförbud och vårdnadsöverflytt som fångar många av behoven som nya lagen vill tillgodose.

11 Vårdens genomförande

Botkyrka kommun ställer sig positiv till att bestämmelsen om inledandet av vården kompletteras med en möjlighet att inleda vården i den vårdnadshavares eller förälders hem där bristerna som föranledde omhändertagandet inte finns.

15 Upphörande av omhändertagande för vård

Botkyrka kommun ställer sig positiv till att det sker en formell lagreglering av möjligheten för omhändertagna barn och deras vårdnadshavare att när som helst göra en hemtagningsbegäran. Vidare instämmer kommunen i att en begäran om att omhändertagandet ska upphöra i vissa fall ska kunna avvisas. Här delar kommunen utredningens bedömning att upprepade hemtagningsutredningar både riskerar att påverka ett barn negativt och innebär att socialnämnden behöver lägga tid och resurser på att genomföra utredningar i stället för att exempelvis kunna erbjuda vårdnadshavaren mer stöd eller fler insatser.

26 En ny lag om särskilda befogenheter för den statliga barn- och ungdomsvården

Botkyrka kommun ser positivt på förslaget att ersätta nuvarande lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) med två separata lagar – en som reglerar omhändertagande för vård av barn och unga och en särskild lag som reglerar befogenheter och förhållanden vid statliga ungdomshem (SiS). Kommunen bedömer att en sådan uppdelning bidrar till ökad tydlighet i regelverket och tydligare ansvarsfördelning mellan kommunal socialtjänst och den statliga barn- och ungdomsvården.

En särskild lag för SiS kan enligt kommunens mening skapa bättre förutsättningar för rättssäkerhet, transparens och förutsebarhet, både för barn och unga och för de aktörer som ansvarar för vård och tillsyn. Det blir tydligare vilka befogenheter som gäller i den statliga institutionsvården och hur dessa förhåller sig till socialtjänstens ansvar. Detta är särskilt viktigt i ljuset av de höga krav som ställs på skydd av barns och ungas rättigheter vid ingripande insatser.

Botkyrka kommun bedömer därför att förslaget i denna del är ett steg i rätt riktning, förutsatt att lagstiftningen utformas på ett sätt som säkerställer god samverkan mellan huvudmännen och ett fortsatt tydligt barnrättsperspektiv.